

Erhvervsøkonomisk litteratur

ORGANISATIONSTEORETISK LITTERATUR

Joseph A. Litterer, ed., **Organizations: Structure and Behavior**, second edition, volume I, Wiley, London, 1969, 498 sider, 88 sh.

Joseph A. Litterer, ed., **Organizations: Systems, Control and Adaptation**, volume II, second edition, Wiley, London, 1969, 417 sider, 88 sh.

Litterers første samling af essentielle artikler indenfor organisationsteori kom i 1963. Ajourføringen her i 1969 er betydelig.

Dette afspejles måske ikke så stærkt i første bind, der indeholder, hvad man kunne kalde for klassisk organisationsteori. De enkelte artikler synes dog stadigvæk vel udvalgte, og sammenstillingen er følgende: Efter en introduktion behandles naturligt den formelle organisationsstruktur (arbejdsdeling, koordinering og integration, autoritet og organisationstype). I 3. del behandles den uformelle organisation. I 4. del anlægges en statisk systembetragtning, og i den 5. afsluttende del har redaktøren forsøgt at indføre synspunkter for, hvad der bestemmer og begrænser organisationens struktur.

I volume II er en række nyere principielle synspunkter på organisationsteorien fremstillet. I første del behandles almindelig systemteori, og man må vel nok stille spørgsmålstegn ved, hvor hårdt dette afsnit er knyttet til organisationsteori. I 2. del gives der information om hvilke systemegenskaber organisationer besidder i en form for statisk ligevægt. I 3. del åbner man systemet, og organisationen ses som et sådant. Synspunkterne er repræsenteret af forfattere som Talcott Parsons, P. G. Herbst, F. I. Emery og E. L. Trist, Lawrence og Loysch og S. N. Heisenstad. 4. del beskæftiger sig med styringsmodeller

af mere maskinmæssig karakter, og i 5. del tages aspekterne på tilpasning, vækst og konflikt op.

Der er her tale om to forholdsvis prisbillige bøger med meget originalstof. Indholdet afspejler organisationsteoriens udvikling, men man kan ikke sige at de senere års betydelige landvindinger er repræsenteret på en sådan måde, at man får et egentligt overblik herover.

Det er bøger, som det er rart at have stående, ikke mindst for studerende, men man skal ikke vente sig alt for megen inspiration.

Amitai Etzioni, **A Sociological Reader on Complex Organizations**, second edition, Holt, Rinehart and Winston, London, 1970, 576 sider, 60 sh.

I denne artikelsamling, som er kommenteret af Etzioni, får man et godt overblik over hvilke problemer, man har arbejdet med i moderne organisationsteori. De 40 artikler er struktureret på følgende måde: moderne organisationsteorier, organisationers målsætning, organisationsstrukturer, organisation af viden, organisation og samfund, ændringer i organisationer, kultursociologiske studier af organisationer og endelig metoder til studiet af en organisation.

Det fører for vidt at gå i detaljer med de enkelte artikler, det skal blot siges, at man står overfor en artikelsamling, der er forholdsvis relevant for folk der på professionel basis beskæftiger sig med organisationsteori og -praksis.

Anthony G. Athos og Robert E. Coffey, **Behaviour in Organizations: A Multi-dimensional View**, Prentice-Hall, London, 1968, 549 sider, 93 sh.

Dette er en introduktion til organisa-

tionsteorien garneret dels med readings, men navnlig med cases.

Den ene forfatter er Harvard-professor og Harvard-metoden går i og for sig igen. Den er dog her bundet op med en ganske oversigtlig og rationel organisationsteori.

Der er tale om en decideret lærebog til anvendelse i et kursus, hvor man går ind for case-metoden og går ind for, at man har organisationsteori til at anvende i praksis.

Walter Goldberg, ed., **Behavioral Approaches to Modern Management**, volume I: Informationsystems and Decisionmaking, 338 sider, volume II: Applications of Marketing, Production, and Finance, 365 sider.

Dette er nr. 4 i rækken af studier fra Handelshøjskolen i Göteborg. Forskerne har her dannet et forlag, BAS (Business Administrative Studies) med adresse Vasagatan 3, 41124 Göteborg, som er den nye Företagsekonomiska Institutionen under Göteborg Universitetets adresse.

De to bøger er en samling af de mest signifikante indlæg på en 3 ugers konference, der i 1969 blev afholdt med deltagelse af skandinaviske forskere indenfor driftsøkonomi og virksomhedsledelse og staben af forskere fra Carnegie-Institute of Technology.

Emnet var Behavioral Approaches to Modern Management, og resultatet foreligger her.

Bind I kan nærmest ses som en statusopgørelse af vor viden på området. Der er indlæg af Cyert, McCrimon (elementer i beslutningstagning), Goldberg, Stymne, Vroom, Flemming Agersnap, Herbert A. Simon, Dick Ramström, Charles Kriebel, Morris De Groot og en række yngre skandinaviske forskere. Efter vor opfattelse afspejler disse artikler stort set, hvad man ved omkring samspillet mellem management praksis og management teori.

I volume II har Goldberg struktureret mange forskellige indlæg i 3 hovedgrup-

per: Marketing, produktion og finansielle forhold. Det er klart, at der her bliver tale om en mere sporadisk og tilfældig vægtning af tingene, men alligevel afspejler de, hvad der sker i Skandinavien på det klassiske funktionelle område i virksomhederne.

Dick Ramström, **Systemplanering, Information och beslut i företaget**, 181 sider, Scandinavian University Books, Stockholm, 1969.

Dette kan opfattes delvis som en fortsættelse af forfatterens velkendte lærebog Administrativa processer og dels kan det opfattes som en popularisering af forfatterens disputats fra 1968 (begge anmeldt i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift).

Formålet med denne lærebog kan vel siges at være at bygge bro mellem den teoretiske system- og beslutningstankegang og de praktiske muligheder for delvis ved hjælp af EDB at styre en virksomhed.

Ramström har inddelt sit stof i 10 afsnit: systemtankegangen, beslutningsprocessen, beslutningssystemet, styringen, effektivitet, information, organisationen, koordinationskanalerne, planlægningen og endelig et afsnit om miljøet kaldet kontorlandskab.

Der er tale om en meget omfattende og koncis, men samtidig let tilgængelig beskrivelse af området mellem organisationsteori og praktisk udmøntning af denne i et operationelt system.

Jeg tror ikke at forfatterens begrebsramme tilfredsstillende de krav om stringens, som man vil stille til et beslutningssystem, der skal køres over noget med EDB. På den anden side er det en fordel om nogen tager sig af at fylde gabet mellem administrative systembegrebdannelser. Det er her jeg ser den store styrke i Ramströms fremstilling.

Det er en bog ikke alene for studenter, men også for det sidste tiårs kuld af civiløkonomer.